

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 12

*Матеріали X Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Історія, сучасність, зарубіжний досвід”
м. Київ, МАУП, 6 листопада 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 24.09.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук., проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук., проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук., проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук., проф.;
К. В. Муравйов, канд. юрид. наук., доц.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Л. В. Романова, д-р екон. наук, проф.;
В. Є. Сафонова, д-р екон. наук;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соц. наук, проф.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук., проф.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 12: Матеріали Х Всеукр. наук.-практ. конф. “Історія, сучасність,
зарубіжний досвід”, 6 листоп. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова)
[та ін.]. — 2014. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

Головатий М. Ф., Кравченко А. І. Українська державність і сучасні соціально-трансформаційні процеси	9	Дікарєв О. І., Вербицька Г. А. Ресурси державного будівництва та комунікації еліт: витоки еволюції в триаді: “влада (technai)” – “обчислення (logismos)” – “міра (metron)”	47
ПЕРЕГУДА Є. В. Реформування виборчої системи за умов оновлення політичної системи України.....	12	Романенко Є. О. Електронний уряд – українські реалії.....	54
Білоус А. О., Білоусов В. П. Функціональне призначення Української держави на перехідному етапі державного будівництва: постановка проблеми в теоретико-прикладному аспекті	16	Баєв В. В. Суб’єкти ринкових відносин у сфері медичного туризму.....	57
Гайдукевич Г. А. Украина и концептуальное решение ближневосточной проблемы.....	20	Бортник В. А. Особливості реформування центрального органів виконавчої влади України	60
Медвідь Ф. М., Хоменко В. О., Чорний Е. В. Національні інтереси України в умовах розвитку української державності	26	Толстенко О. В. Проблеми формування інституту соціального партнерства та соціально орієнтованої підприємницької діяльності в Україні	64
Голуб О. В. Криза в системі державного управління як стимул до суспільних реформ.....	29	Галич Ю. О. Сучасна українська держава: стратегії влади, технології управління	67
Баєва О. В. Концептуальні засади впровадження державного нагляду в сфері загальнообов’язкового медичного страхування	33	Літіченко Я. М. Державне регулювання підприємництва в Україні	70
Сурмін Ю. П. Особливості державного управління в Україні в сучасних умовах	36	Васильченко О. М. Національна ідентичність в контексті оптимізації шляхів державного управління в Україні	73
Баранівський В. В. Методологія прогнозування шляхів державотворення в Україні	40	Шілов Ю. О. Державний устрій Аратти	76
Рулъ Ю. В., Трченко В. А. Потужні резерви держави Україна	46	Корінчевська І. А. Державне управління захистом учасників навчально-виховного процесу в надзвичайних ситуаціях соціально-політичного та воєнного характеру	82

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Становлення і розвиток української державності, вип. 12, с. 64–66

Найповніше засади та ідеї соціального партнерства розроблені й впроваджені в діяльність Міжнародної організації праці (МОП), у яку сьогодні входять організації, що представляють одночасно працівників, роботодавців та урядів. В організації й структурі МОП закладений принцип соціального партнерства — принцип трипартизму, який пропонує постійний діалог між урядом, підприємцями (адміністрацією) та працівниками (профспілками), націлений на регулювання соціально-трудових відносин і вирішення трудових спорів.

Українській моделі соціального партнерства притаманні риси класичного трипартизму, а саме регулювання трудових, соціально-економічних відносин на основі рівноправної взаємодії та співпраці організацій, що представляють інтереси найманих працівників, об'єднання роботодавців і держави. Система соціального партнерства започаткована Указом Президента України “Про створення Національної ради соціального партнерства” від 27 квітня 1993 р.

Соціальне партнерство здійснюється у таких формах:

- колективні переговори з підготовки проектів колективних договорів;
- забезпечення гарантій трудових прав працівників та вдосконалення трудового законодавства;
- участь працівників та їх представників в управлінні підприємством;
- участь працівників та роботодавців у розв'язанні трудових суперечностей.

Для формування моделі соціального партнерства є всі умови: існування профспілок, які представляють і захищають інтереси працюючих; наявність організації роботодавців; посередництво держави в особі Кабінету Міністрів України у відносинах між працівниками і роботодавцями; сформованість базових інститутів і механізмів; проведення колективних переговорів (зокрема, прийняття в грудні 2010 р. базового Закону “Про соціальний діалог в Україні”, формування спільних представницьких органів соціальних партнерів, створення спільних органів соціального діалогу).

Основними причинами, які не дають змоги формувати ефективну модель соціального партнерства є: нерезультативна робота профспілок, оскільки не завершено процес створення профспілками спільного представницького органу; відсутність підтримки профспілок з боку найманих працівників (за даними служби Центру ім. О. Разумкова, профспілкам довіряють не більше третини українців); домінування в процесі соціально-трудових відносин сторони роботодавців (використання пе-

редбачених українським законодавством механізмів та інститутів соціального партнерства на свою користь).

Оскільки однією з головних складових соціального партнерства та важливою передумовою формування в Україні соціально орієнтованої національної економіки є соціально орієнтована підприємницька діяльність, проблеми становлення цього інституту вимагають окремої уваги.

Феномен “соціально орієнтована підприємницька діяльність” уже давно привертає увагу зарубіжних економістів, соціологів, політологів, спеціалістів у сфері стратегічного й корпоративного управління, зв’язків із громадськістю, а також самих підприємців у промислово розвинених країнах.

Наприклад, доктрина капіталістичної благодійності, відповідно до якої прибуткові організації повинні жертвувати частину своїх коштів на благо суспільства, була розглянута ще Е. Карнегі (засновник US Steel Corporation) у роботі “Євангеліє процвітання” (1900 р.). Він озвучив два головних принципи ведення бізнесу: благодійність (суспільство очікує від бізнесу вкладення ресурсів на розв’язання найбільш гострих соціальних проблем, допомоги нужденним та обслуговування суспільних потреб); ефективне управління власністю. Ідеї Е. Карнегі бізнес-спільнота зустріла дуже прохолодно. Компанії, якщо й витрачали гроші на соціальні програми, то робили це під тиском закону, громадськості та преси.

Але на сьогодні вищезазначені інноваційні ідеї набули популярності в країнах із соціально орієнтованою національною економікою.

Корпорація, яка витрачає гроші на соціальні та філантропічні програми, зменшує свої поточні прибутки, але в довгостроковій перспективі створює сприятливе соціальне оточення, а також стійкі прибутки в майбутньому. Прояв соціальної відповідальності дає змогу покращити імідж корпорації, відносини в колективі, залучити нових клієнтів, збільшити обсяг продажу своєї продукції (послуг), вартість акцій корпорації на ринку. Соціально відповідальна поведінка — це можливість для корпорації реалізувати свої основні потреби у виживанні та безпеці.

Підсумовуючи, зазначимо, що основними позиціями становлення соціально орієнтованої підприємницької діяльності мають бути наступні:

- сприятливі для бізнесу довгострокові перспективи;
- зміна потреб та очікувань широкої публіки;
- наявність ресурсів для надання допомоги у розв’язанні соціальних проблем;
- моральне зобов’язання вести себе соціально відповідально.

Очевидно, що інтереси суспільства не завжди збігаються з інтересами бізнесу, і наявність цієї суперечності дає підстави багатьом критикам стверджувати, що вся діяльність компаній із реалізації соціально орієнтованих програм — це рекламний захід, одна із компонент PR-стратегії компанії. Однак останні дослідження фахівців з управління та стратегічного розвитку компаній показують, що існує можливість усунення конфлікту між фінансовими інтересами компаній і різними потребами суспільства.

Компанії все менше сприймають соціальні витрати як “односторонню” благодійність і все більше — як взаємовигідне партнерство зі своїми працівниками. Швидше за все цей процес відбувається там, де інтереси бізнесу та співробітників компаній гармонізовані (або хоча б не вступають у сильне протиборство). На сьогодні керівники хочуть фінансувати такі програми, які приводять до конкретних виробничих ефектів (наприклад розвиток персоналу завжди є пріоритетом у соціальних програмах).

Пріоритетними, із погляду українських компаній, визнаються напрями: охорона здоров'я та безпека умов праці; розвиток персоналу; сумлінна ділова практика, одним із показників якої виступає інформаційна відкритість компаній. Незважаючи на те, що ще не всі компанії готові відкрити фінансові показники діяльності, останній напрям є вкрай важливим для них.

Природоохоронна діяльність, ресурсозбереження та розвиток місцевого співтовариства поки що не займають чільного місця в списку пріоритетних напрямів соціальної політики. Аналіз дає змогу зробити висновок, що питання соціального забезпечення є більш важливими. Водночас у довгостроковій перспективі ці питання є вкрай важливими, оскільки значна кількість робітників працює та проживає в умовах із поганою екологією.

Проведений аналіз свідчить про необхідність стимулювання процесу підвищення соціальної відповідальності підприємництва, а також вироблення механізму “передачі” бізнес-спільноті соціальних повноважень, забезпечення рівня готовності й професійної спроможності підприємців узяти на себе розв’язання соціальних проблем. На особливу увагу заслуговує вибір інструментарію вироблення стратегій щодо залучення підприємництва до розв’язання проблем побудови соціально орієнтованої національної економіки.